

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ЗАПОВЕД

№ РД - 66

София, 28.01.2013 год.

На основание чл.11, ал.1, т.5 от Закона за опазване на околната среда (ДВ, бр.91/2002г.) и чл.13, ал.1 от Наредба №7/1999г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ, бр.45/1999г.) и във връзка с прилагането на Наредба №11/2007г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) в атмосферния въздух (ДВ, бр.42/2007г.) и Наредба №12/2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово,ベンзен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр.58/2010г.).

НАРЕЖДАМ:

1. Продължава редовната дейност на ръчните пунктове (РП) за оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Националната система за мониторинг (НСМ), включени в Таблица №1 по отношение на посочените замърсители.

Таблица №1

Населено място	Ръчен пункт	Контролирани замърсители
Перник*	“Църква”	ФПЧ ₁₀ (Cd, ПАВ ¹ и Pb) и ФПЧ _{2,5}
В. Търново	“РИОСВ”	ФПЧ ₁₀ , C ₆ H ₆ и ФПЧ _{2,5}
Монтана*	“РИОСВ”	ФПЧ ₁₀ (Ni и ПАВ), SO ₂ и NO ₂
Пазарджик	“РИОСВ”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ и NO ₂ ;
Хасково*	“РИОСВ”	ФПЧ ₁₀ (Cd и ПАВ), SO ₂ и NO ₂
Стара Загора	“РИОСВ”	C ₆ H ₆ и ФПЧ _{2,5}
Долни Воден*	“Долни Воден”	ФПЧ ₁₀ (Cd и Pb)
Гара Яна*	“Гара Яна”	ФПЧ ₁₀ (Cd, ПАВ и Pb)
Пирдоп*	“Пирдоп”	ФПЧ ₁₀ (Cd и Pb), NO ₂ , SO ₂ и H ₂ SO ₄

2. Продължава редовната експлоатация на действащите автоматични измервателни станции (АИС) включени в Таблица №2 по отношение на посочените замърсители и параметри.

¹ ПАВ – в обхвата на този показател се включва измерването на бензо(a)пирен във фракция фини прахови частици

Таблица №2

Населено място	АИС	Контролирани замърсители
София	“Надежда”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO и O ₃ ; СНМП ²
София	“Дружба”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, C ₆ H ₆ и O ₃ ; СНМП
София	“Орлов Мост”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO и C ₆ H ₆ ; СНМП
София	“Хиподрума”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆ , O ₃ , и ФПЧ _{2,5} ; СНМП
Стара Загора	“Зелен Клин”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, O ₃ , Общи неметанови въглеводороди, CH ₄ и H ₂ S; СНМП
Димитровград	“Раковски”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, O ₃ , NH ₃ и H ₂ S; СНМП
Бургас	“кв. Долно Езерово”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆ , O ₃ , , Общи неметанови въглеводороди, CH ₄ и H ₂ S; СНМП
Бургас	“кв. Меден Рудник”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆ , O ₃ , и H ₂ S; СНМП
Русе	“Възраждане”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆ , O ₃ и ФПЧ _{2,5} ; СНМП
Враца	“ЖП Гара”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO и O ₃ ; СНМП
Варна	“СОУ Ангел Кънчев”	ФПЧ ₁₀ , ФПЧ _{2,5} , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆ , и O ₃ ; СНМП
Девня	“Изворите”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆ , O ₃ и NH ₃ ; СНМП
Пловдив	“Каменица”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO, CO, C ₆ H ₆ , O ₃ и ФПЧ _{2,5} ; СНМП
Перник	“Шахтьор”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO и CO; СНМП
Гъльбово	“Гъльбово”	SO ₂ , ФПЧ ₁₀ и NO ₂ /NO
Пловдив*	“Баня Старинна”	ФПЧ ₁₀ (Cd и ПАВ), SO ₂ , NO ₂ /NO, C ₆ H ₆ , ксилен, толуен и CO; СНМП
Кърджали*	“Студен Кладенец”	ФПЧ ₁₀ (As, Cd, Pb и ПАВ) и SO ₂ ; СНМП
Смолян	“Смолян”	ФПЧ ₁₀ ; СНМП
Видин	“Видин”	ФПЧ ₁₀ и SO ₂ ; СНМП
Г. Оряховица	“Г. Оряховица”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO и O ₃ ; СНМП
Плевен*	“Плевен”	ФПЧ ₁₀ (ПАВ), SO ₂ , NO ₂ /NO, C ₆ H ₆ и CO; СНМП
Ловеч	“Ловеч”	ФПЧ ₁₀ ; СНМП
Сливен	“Сливен”	ФПЧ ₁₀ и SO ₂ ; СНМП
Несебър*	“Несебър”	ФПЧ ₁₀ (As, Cd, Ni, Pb и ПАВ), SO ₂ , NO ₂ /NO, C ₆ H ₆ , ксилен, толуен и O ₃ ; СНМП
Шумен	“Шумен”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ /NO и O ₃ ; СНМП
Благоевград*	“Благоевград”	ФПЧ ₁₀ (ПАВ), SO ₂ , NO ₂ /NO, C ₆ H ₆ , ксилен, толуен и O ₃ ; СНМП
София-област*	“Копитото”	ФПЧ ₁₀ (As, Cd, Ni, Pb и ПАВ), ФПЧ _{2,5} , SO ₂ , NO ₂ /NO, C ₆ H ₆ , CO, O ₃ , прекурсори на O ₃ (1,2,4 – триметил бензен, 1,2,3 – триметил бензен, 1,3,5 триметил бензен), ксилен и толуен; СНМП
София*	“ИАОС/ Павлово”	ФПЧ ₁₀ (Pb и ПАВ), SO ₂ , NO ₂ /NO, C ₆ H ₆ , CO, O ₃ , прекурсори на O ₃ (1,2,4 – триметил бензен, 1,2,3 – триметил бензен, 1,3,5 триметил бензен), ксилен и толуен; СНМП
Добрич	“ОУ Хан Аспарух”	ФПЧ ₁₀ ; СНМП

² СНМП означава стандартен набор от метеорологични параметри.

Варна*	“ул. Батак”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$ (As, Ni и ПАВ), SO_2 , NO_2/NO , C_6H_6 и CO ; СНМП
--------	-------------	--

2.1. Контролът на ПАВ във фракцията $\Phi\text{ПЧ}_{10}$ включва определяне на съдържанието на бензо(а)пирен.

2.2 Стандартният набор от метеорологични параметри (СНМП) включва измерване на: скорост и посока на вятъра, слънчева радиация, температура, налягане и влажност.

2.3. За оценка на съответствието с целта за ограничаване на експозицията на $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$ за опазване на човешкото здраве, респективно за определяне на показателя за средна експозиция на населението, съгласно Приложение №10 към чл.16 на Наредба №12/15.07.2010г., се използват данните от всички пунктове за мониторинг, контролиращи показател $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$, с изключение на пунктове АИС „Копитото” и „КФС” – Рожен.

3. Продължава редовната експлоатация на АИС за мониторинг на КАВ за опазване на екосистеми, включени в Таблица №3, по отношение на посочените в таблицата замърсители и параметри.

Таблица №3

Местоположение	АИС (Е)	Контролирани замърсители
Рожен*	“КФС”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$ (As, Cd, Ni, ПАВ и Pb), $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$, SO_2 , NO_2/NO , O_3 , C_6H_6 и химичен състав на фракция $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$; СНМП
Витиня	“ЕС 1”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$, $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$, SO_2 , NO_2/NO и O_3 ; СНМП
Юндола	“ЕС 2”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$, SO_2 , NO_2/NO и O_3 ; СНМП
Старо Оряхово	“ЕС 3”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$, SO_2 , NO_2/NO и O_3 ; СНМП

3.1. Измерването на химичния състав на фракция $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$ ще започне да се извършва след закупуване на необходимата апаратура. Химичните компоненти в състава на $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$, които ще се определят като минимум, са посочени в Приложение №9 от Наредба №12/15.07.2010 г.

4. Продължава редовната експлоатация на действащите пунктове за мониторинг (ПМ), включени в Таблица №4, използващи нереферентни/индикативни ДОАС методи за част от основните показатели, съгласно посочените в таблицата замърсители и параметри.

Таблица №4

Населено място	Пункт за мониторинг	Контролирани замърсители
Никопол	“ДОАС N”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$, SO_2 и CO; СНМП; ДОАС метод - NO_2/NO , O_3 , NH_3 и SO_2
Свищов	“ДОАС S”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$ и H_2S ; СНМП; ДОАС метод - SO_2 , NO_2/NO , CS_2 и O_3
Силистра	“ДОАС S1”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$ и SO_2 ; СНМП; ДОАС метод - NO_2/NO , O_3 и SO_2
Могила	“ЕКО 1”	ДОАС метод - SO_2 , NO_2 и O_3 ; СНМП
Ръжена *	“ДОАС – Ръжена”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$ (As, Cd, Ni, ПАВ и Pb); pH (на валежи); ДОАС метод - SO_2 , NO_2 , HCl , Cl , HCN , фосген; СНМП;
Остра могила *	“ДОАС – Остра могила”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$ (As, Cd, Ni, ПАВ и Pb); pH (на валежи); ДОАС метод - SO_2 , NO_2 , HCl , Cl , HCN , фосген; СНМП;
Бургас*	“ДОАС - РИОСВ”	$\Phi\text{ПЧ}_{10}$ (Ni и ПАВ); СНМП; ДОАС метод - SO_2 , C_6H_6 , NO_2 , O_3 , толуен, ксилен и стирен

4.1. Обхватът на първите 3 (три) ПМ в таблица №4 е съгласно съвместните договорености с Румънската страна за управление на Общата българо-румънска система за мониторинг на КАВ в района на Долен Дунав.

4.2. Обхватът на ПМ “ДОАС – Ръжена” и “ДОАС – Остра могила” е съгласно решение на работна група при Президента на Република България.

5. Редовната експлоатация на АИС, включени в Таблица №5 се осъществява съгласно условията в комплексните разрешителни за експлоатация на съответните инсталации.

Таблица №5

Населено място	АИС/оператор	Контролирани замърсители	Оператор
Пирдоп*	“Аурубис България” АД	ФПЧ ₁₀ (As, Cd, Ni, Pb и ПАВ) и SO ₂	“Аурубис България” АД
Кърджали*	“Кърджали”/ ОЦК Кърджали	ФПЧ ₁₀ (As, Cd, Ni, ПАВ и Pb), ФПЧ _{2,5} и SO ₂	ОЦК АД
Куклен*	“Куклен”/ КЦМ Пловдив	ФПЧ ₁₀ (Cd) и SO ₂	КЦМ АД
Община Варна	“ТЕЦ - Варна”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ и NO ₂ /NO	ТЕЦ Варна АД
Полски градец	“Полски градец”/ ТЕЦ “Марица изток 2”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ и NO ₂ /NO	ТЕЦ “Марица изток 2” ЕАД
Камено	“ДОАС Камено”/ Лукойл Нефтохим - Бургас	ДОАС метод - SO ₂ , C ₆ H ₆ , NO ₂ /NO, O ₃ , фенол и стирен	Лукойл Нефтохим –Бургас АД
Гъльбово	ТЕЦ “Марица изток 1”	ФПЧ ₁₀ , SO ₂ и NO ₂ /NO	ТЕЦ “Марица изток 1” АД (нова)

6. Нивата на Pb, Cd, Ni, ПАВ и As в пунктите (означени със “*”) по таблици № 1, 2, 3, 4 и 5 по-горе, се определят чрез лабораторен анализ на съдържанието им във фракцията ФПЧ₁₀.

6.1. Анализът на тежки метали, арсен и ПАВ от отделните пунктове за мониторинг на КАВ се извършва в посочените в Таблица №6, базови регионални лаборатории.

Таблица №6

Регионална лаборатория	Пункт за мониторинг
ТЕЖКИ МЕТАЛИ И АРСЕН	
Централна лаборатория	обслужва София и Перник
Плевен	обслужва РЛ Плевен
Варна	обслужва РЛ Варна
Хасково	обслужва РЛ Хасково и РЛ Смолян
Пловдив	обслужва РЛ Пловдив
Бургас	обслужва РЛ Бургас
Монтана	обслужва РЛ Монтана
Стара Загора	обслужва РЛ Стара Загора
ПАВ	
Централна лаборатория	обслужва София, Перник и РЛ Благоевград
Пловдив	обслужва РЛ Пловдив, РЛ Хасково и РЛ Смолян
Бургас	обслужва РЛ Бургас
Стара Загора	обслужва РЛ Стара Загора
Плевен	обслужва РЛ Плевен и РЛ Монтана
Варна	обслужва РЛ Русе, РЛ Шумен и РЛ Велико Търново

6.2. Процедурите по предварителната подготовка на филтрите и последващата им обработка съгласно изискванията на БДС EN 12341:2004 „Качество на въздуха. Определяне на фракцията на ФПЧ₁₀ от супендирани частици - Метод за сравняване и процедура за изпитване на място за доказване на еквивалентността на метода за измерване и сравнителния метод за измерване” се извършват в посочените в Таблица №7 базови регионални лаборатории.

Таблица №7

Регионална лаборатория	Пункт за мониторинг ФПЧ ₁₀
ИАОС–Централна лаборатория	обслужва районите на София, Перник и Благоевград
Плевен	обслужва районите на Плевен, Монтана и Враца
Пловдив	обслужва районите на Пловдив, Смолян и Пазарджик
Русе	обслужва районите на Русе, Шумен, Варна и Велико Търново
Стара Загора	обслужва районите на Стара Загора, Хасково и Бургас

7. Методите и средствата за измерване, използвани за текуща оценка на КАВ в ПМ, по таблици № 1, 2, 3 и 4 по-горе са посочени в Таблица 1.1 на Приложение 1 на настоящата заповед, заедно с част от установените към тях основни изисквания.

7.1. Методите и средствата за измерване, използвани за индикативна, допълваща текущата, оценка на КАВ в ПМ са посочени в Таблица 1.2 на Приложение 1, заедно с част от установените към тях основни изисквания.

8. Всички средства за измерване (автоматични анализатори, устройства за вземане на преби и др.), които се доставят за нуждите на НСМ на КАВ следва да отговарят на изискванията на БДС, посочени в Таблица 1.1 на Приложение 1, в т.ч. да работят по установените в националното законодателство и/или директивите на ЕС референтни методи за вземане на преби, анализ и измерване на контролираните замърсители.

9. За осигуряване изпълнението на нормативните изисквания за минимум регистрирани данни от пунктите за мониторинг към НСМ, в отдел „Калибровка“ на ИАОС да се поддържа необходим резерв от анализатори и пробовземни устройства. Отдел „Калибровка“ изготвя регистър на резерва от апарати и го актуализира непрекъснато.

10. Да продължи извършването на процедури по доказване на идентичност на измерванията, получавани от нереферентната апаратура за определяне на ФПЧ₁₀ в действащите ПМ от различни класове след закупуване на допълнителна апаратура съгласно изискванията на Ръководството на Европейската агенция по околната среда за демонстриране на еквивалентност на методите за мониторинг на атмосферния въздух.

11. Докладването на данните и информацията, от посочените по-горе пунктове да се извърши както следва:

11.1. Ежемесечно ИАОС (ГД „ЛАД“, Централна лаборатория и РЛ) изготвят справка за времевия обхват на анализаторите в НСМ, след валидиране и уеднаквяване на данните в ЦДП и РДП. При липсващи повече от 10 средночасови стойности от даден анализатор се изисква отчет от съответните РЛ (оператори на АИС) за причините за допуснатите липси, както и за предприетите мерки за отстраняване на проблема. Отчетът се изпраща по електронна поща в отдел „Координация на РЛ“ на ИАОС

11.2. Превишенията на правовите стойности [средночасови, осемчасови (за O₃ и CO) и/или средноденонощи], регистрирани от ПМ, се докладват ежедневно (всеки работен ден) в дирекция „Политики по околната среда (ПОС) на МОСВ по факс.

11.3. Информацията и данните за нивата на ФПЧ₁₀ (за всеки месец) и/или на ФПЧ_{2,5}, (за всяко тримесечие) регистрирани от ПМ на територията на дадена РИОСВ се изпращат

ежемесечно/на тримесечие по електронна поща до дирекция „Опазване чистотата на въздуха“ („ОЧВ“) и дирекция „ПОС“ на МОСВ, отдел „МВ“ на ИАОС до 20 число на следващия месец. Форматът за представяне на информацията е посочен в Приложение 2.

Информацията се изпраща по електронна поща в дирекция „ОЧВ“, МОСВ на следните адреси: angelov@moew.government.bg, Mihajlovg@moew.government.bg и gyordanova@moew.government.bg, в дирекция „ПОС“, МОСВ на адрес: kkd@moew.government.bg и в ИАОС на адрес: airmon@eea.government.bg.

11.4. За всеки отделен случай на превишаване на установените ПС за средночасови (за СО - осемчасови) и средноденонощи концентрации на основните газообразни показатели (с изключение на тези за O_3) за КАВ, съгласно чл.4, ал.1 от ЗЧАВ, съответната РИОСВ изготвя доклад, който следва да съдържа: брой превишения на ПС, причини и източници, довели до нарушаване на ПС, предприети мерки от страна на РИОСВ за ограничаване на замърсяването. В случаите, когато превишението на дадена ПС се повтори в рамките на 3-4 дни, се изготвя един доклад. Докладите се изпращат до дирекция „ОЧВ“ и дирекция „ПОС“ на МОСВ и отдел „Мониторинг на въздуха“ („МВ“) на ИАОС в 5 дневен срок от датата на регистрираното превишение.

11.5. РИОСВ изготвят доклади за зимен (01.10. на предходната година до 31.03. на настоящата година) и летен (от 01.04. до 30.09.) период за състоянието на КАВ в контролираната от тях територия, по показатели фини прахови частици ($\Phi\text{ПЧ}_{10}$ и $\Phi\text{ПЧ}_{2,5}$) и озон. Докладите се изпращат до дирекция „ОЧВ“ и дирекция „ПОС“ на МОСВ в 30 дневен срок след приключване на съответния период.

11.6. Данните за автоматично контролираните замърсители от ПМ по Таблица №5 се изискват от съответните оператори и се съхраняват на магнитен/оптичен носител в съответната РИОСВ (Пловдив, Хасково, Стара Загора, Бургас, Варна и София), от датата на пускане в експлоатация до включването на ПМ в системата за предаване на информацията в реално време до РДП и ЦДП. Ежемесечно, до 25 число, горепосочените РИОСВ изпращат по електронна поща в дирекция „ОЧВ“ на МОСВ и отдел „МВ“ на ИАОС данните, получени от дружествата и анализ за броя на регистрираните превишения на съответните прагови стойности на контролираните от тези ПМ атмосферни замърсители.

11.7. Данните за Pb, As, Cd, Ni и/или ПАВ от ПМ, включени в Таблица №5 се събират от съответните оператори и изпращат от РДП/РИОСВ в ЦДП/ИАОС София по съществуващата процедура за предаване на данните за тези замърсители от НСМ, съгласно писмо на ИАОС с Изх.№91-00-1346/15.04.2005г., както и в дирекция „ОЧВ“ на МОСВ по електронна поща.

11.8. Данните за нивата на Pb, As, Cd, Ni и/или ПАВ от ПМ, включени в таблици №1, 2, 3, и 4 (за всяко тримесечие), се изпращат по електронна поща от съответната РИОСВ, на чиято територия са разположени пунктите, в дирекция „ОЧВ“ до 30 число на месеца, следващ докладвания период. Данните от ПМ „Църква“, „Гара Яна“ и „Пирдоп“ се изпращат от ЦДП/ИАОС София, а от ПМ „Аурубис България“ АД – от РИОСВ - София.

Форматът за представяне на данните по точка 11.8. е посочен в Приложение 3.

12. Отговорните експерти по отделните подточки на т.11 да бъдат определени от директорите на РИОСВ и ИАОС в 30 дневен срок от влизането в сила на настоящата заповед.

13. Класификацията на ПМ (включени в таблици №1, 2, 3 и 4), съгласно чл.14, ал.3, т.т. 1 и 2 от Наредба №7 за оценка и управление на КАВ (ДВ, бр.45/1999г.) е посочена в Приложение 4.

Настоящата заповед влиза в сила от 01.02.2013 г. и отменя Заповед №РД-1088/20.12.2010 г. на министъра на околната среда и водите.

Заповедта да се изпрати в едноседмичен срок след подписването ѝ до директорите на РИОСВ и изпълнителния директор на ИАОС за сведение и изпълнение.

Контролът по изпълнение на заповедта възлагам на ресорния зам. министър на околната среда и водите.

Дирекция „ОЧВ“ и дирекция „ПОС“ на МОСВ оказват, съобразно своите компетенции, необходимата методическа помощ на ИАОС във връзка с изпълнението на настоящата Заповед.

Главна дирекция „ЛАД“ – Централна лаборатория и дирекция „МООС“ - отдел „МВ“ и отдел „Калибровка“ на ИАОС оказват, съобразно своите компетенции, необходимата методическа помощ на РИОСВ и РЛ във връзка с изпълнението на настоящата Заповед.

МИНИСТЪР:

